

Poštovane kolegice i kolege,

Pred vama je elektronski bilten Društva andragoga Srbije.

UO DAS

Elektronski bilten
Društva andragoga Srbije

Crtica iz "Đurine" škole u Pančevu

U Osnovnoj školi „Đura Jakšić“ u Pančevu već godinama se uspešno realizuje program osnovnog obrazovanja odraslih po modelu funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih.

O svojim razlozima za završavanje škole, polaznici kažu sledeće:

- Ovo je idealna prilika da završim osmi razred, zavisi ko u koji razred ide. Značiće za srednju ili za neki kurs. To je školovanje, bitno je ne samo meni već svima ovde.
- Dobro je da se završi osnovna škola, jer bez osnovne škole ne možeš ništa, a čak ni sa srednjom. Bolje da završimo nešto i da budemo nešto, jer s diplomom ipak možeš naći neki posao, a bez nje teško. Ostalo mi je još malo do kraja i želim da upišem srednju školu.
- Sve je dobro i nastavnici su dobri. Treba da se ide u školu, da se ne odustaje od škole, jer škola je najvažnija.
- Znači mi da završim ovu školu, da mogu da upišem srednju, da bih posle mogla da se zaposlim. Želim da upišem školu za poslastičare.

*Aleksandra Anđelković,
Andragoški asistent*

Više informacija o modelu funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih možete pronaći na linku Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS:
<http://www.mpn.gov.rs/obrazovanje-odraslih/osnovno-obrazovanje-odraslih/>

**Moja prva međunarodna konferencija:
Konferencija GRALE III u Beogradu
PODREGIONALNO POKRETANJE TREĆEG
GLOBALNOG IZVEŠTAJA O UČENJU I
OBRAZOVANJU ODRASLIH (GRALE III) ZA
ISTOČNU I JUGOISTOČNU EVROPU**

Imala sam tu čast da 26. januara 2017. godine prisustvujem Međunarodnoj konferenciji GRALE III u Beogradu. Kao sekretar Instituta za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu zajedno sa studentima andragogije (njih deset, koji su se prijavili da pomažu u organizaciji Konferencije), otišla sam ranije u Hotel "Metropol" kako bismo pomogli oko registracije učesnika Konferencije koji su dolazili sa prostora Istočne i Jugoistočne Evrope. Moja generacija, nažalost, nije imala tu sreću da u toku studiranja prisustvuje ovakvim događajima. Kao i uvek, Dušan Zdravković iz Društva za obrazovanje odraslih, odradio je fenomenalan posao oko organizacije čitavog događaja, sa divnom mađioničarskom predstavom na kraju Konferencije. Slušali smo njegova uputstva i spremno čekali prof. dr Katarinu Popović, koja je i zaslužna što se jedan ovakav događaj organizuje baš u Srbiji, u Beogradu (a ne u nekoj drugoj zemlji u regionu), s obzirom na to da je ona Generalni sekretar Međunarodnog Saveta za obrazovanje odraslih. Učesnici su dolazili iz Albanije, Jermenije, Belorusije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, SAD – Džordžije, Nemačke, Mađarske, Moldavije, Crne Gore, Rumunije, Slovenije, Ukrajne, Srbije, a bili su prisutni i predstavnici UNESCO Instituta za celoživotno učenje, Werner Mauch (viši programski ekspert) i Kostantinos Pagratis (asistent program eksperta). Konferenciji su prisustvovali i strani studenti koji su, preko Erasmus+ programa, došli na razmenu.

Pozdravni govor održala je prof. dr Katarina Popović. Prisutnima su se obratili i gospodin Werner Mauch, a u ime Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS prisutne je pozdravila gospođa Snežana Marković, savetnik ministra za IKT (koja se prisutnima obratila na srpskom jeziku, a prevodilac je prevodio posle svake rečenice, što mi nije izgledalo kao najbolje rešenje). Prisutne su pozdravili i predsednik Komisije RS za saradnju sa UNESCO, prof. dr Goran Milašinović i prof. dr Aleksandra Pejatović, upravnik Katedre za andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Posle pozdravnih govora usledio je drugi deo Konferencije pod nazivom *Globalna agenda i sub – regionalni okvir: moć transformacije obrazovanja odraslih i doživotnog učenja*. Prvu prezentaciju održao je Ambasador Dragan Županjevac, koordinator za ECOSOC i ekonomske poslova u Ministarstvu spoljnih poslova Republike Srbije. On je govorio o doprinosu Srbije formulaciji i implementaciji Agende 2030 UN o održivom razvoju kroz prizmu obrazovanja odraslih i doživotnog učenja. Naravno, sve, pa i obrazovanje odraslih zavisi od finansijskih sredstava. Nakon toga je usledila prezentacija prof. dr Snežane Medić – *GRALE i CONFINTEA u Srbiji, Istočnoj i Jugoistočnoj Evropi*. Profesorka Medić je održala veoma interesantan govor o CONFINTEA i GRALE, iako je, možda, prevodilac „upropastio“ prezentaciju za učesnike koji nisu sa srpskog govornog područja. Podsetila je da je naša zemlja dugo bila izolovana od svih dešavanja, pa tako i od CONFINTEA i GRALE konferencija sve do 2003. godine kada su dobili poziv za učestvovanje na srednjoročnoj Konferenciji u Bankoku i pripremama za CONFINTEA VI od 2003. do 2008. godine. Mnoge institucije tada su bile uključene u pisanje Nacionalnog izveštaja za Srbiju (Ministarstvo prosvete, Ministarstvo za socijalnu politiku, Ministarstvo inostranih poslova, ZUOV, Republički zavod za statistiku, škole za obrazovanje odraslih, sektor neformalnog obrazovanja, NVO sektor, Udruženje prevodilaca, profesionalna udruženja). Profesorka je za CONFINTEA rekla da je proces, društveni pokret (za mnoge od nas možda samo ispitno pitanje), dok je GRALE označila kao instrument, sudiju i porotnika.

Prisutna je večita borba za prepoznavanje važnosti i značaja obrazovanja odraslih, ne samo kod nas nego i u regionu, zbog čega je i potrebna nacionalna i regionalna saradnja. Kroz svoju prezentaciju profesorka Medić nas je upoznala sa efektima CONFINTEA i GRALE na regionalnom nivou.

Na kraju ovog dela Konferencije gospodin Werner Mauch i gospodin Konstantinos Pagratis iz UNESCO Instituta za doživotno učenje predstavili su prisutnima *Interni pristup obrazovanju i učenju odraslih (ALE) – nalaze trećeg Globalnog izveštaja o obrazovanju i učenju odraslih*. U 2016. godini više od million ljudi u 15 zemalja Jugoistočne Evrope ostalo je nepismeno. Prema ovom izveštaju Srbija spada u 10 zemalja koje su ostvarile značajan napredak u obrazovanju i učenju odraslih od 2009. godine, iako veoma malo finansijskih sredstava ulaže u obrazovanje i učenje odraslih, a žene su i dalje u manjem broju uključene u programe obrazovanja odraslih. Zamislite kakve bi tek rezultate postigli da više ulažemo u obrazovanje i učenje odraslih. I naravno, gde je GRALE tu je i RALE (Preporuke za obrazovanje i učenje odraslih) koji kaže da je „Obrazovanje i učenje odraslih ključna komponenta doživotnog učenja. Ono obuhvata sve oblike obrazovanja koji teže da osiguraju da svi odrasli aktivno učestvuju u društvenim i aktivnostima u svetu rada”.

Treći deo konferencije bio je osmišljen tako da su učenici bili podeljeni u tri radne grupe. Moderatori su bili Aleksandar Bulajić, Maja Maksimović i Tamara Nikolić-Maksić, svi sa Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Najviše učesnika iz naše zemlje priključilo se grupi Tamare Nikolić-Maksić, pošto je prevodilac priključen toj grupi, čija je tema bila *Socijalno partnerstvo više zainteresovanih strana i dijalog u procesu CONFINTEA VI u regionu*. Ja sam se priključila grupi Aleksandra Bulajića gde je tema bila *Intersektorski pristup obrazovanju i učenju odraslih (ALE): Kako se GRALE i RALE mogu upotrebiti za poboljšanje obrazovanja odraslih, posebno u zdravstvu i zapošljivosti*. Grupa Maje Maksimović imala je temu *Kako zemlje u regionu mogu sarađivati prateći CONFINTEA VI i koje doprinose mogu da daju*. Diskusija je trajala nekih pola sata, za koje vreme su članovi grupa davali predloge i primere iz prakse svojih zemalja vezane za temu u njihovoj grupi. Naši student zapisivali su prezentovane ideje na flip-čartu. Nakon završetka diskusije, moderatori su izneli zaključke do kojih su grupe došle.

Kraj zvaničnog dela Konferencije obeležila je mađioničarska predstava umetnika kog smo imali prilike da vidimo i na nekim drugim dešavanjima koje je organizovalo Društvo za obrazovanje odraslih. Na kraju Konferencije učesnici su se opustili uz večeru i muziku benda “O’Dila”. Atmosfera je bila vesela i razigrana. Studenti su u velikoj meri doprineli dobrom raspoloženju.

Nadam se da ćemo opeti imati priliku da budemo domaćini jednog ovakvog događaja u našem gradu.

Marijana Dražić,
Sekretar Instituta za pedagogiju i andragogiju

Iz „Brankove“ škole u Zemunu

U OŠ „Branko Pešić“ sam došla na jednogodišnju stručnu praksu u maju 2013. godine. Po završetku prakse sam ostala da radim u školi, prvo kao andragoški asistent a zatim i kao andragog. Došla sam u trenutku kada se projekat „Druga šansa“ uspešno priveo kraju i omogućio da se koncept Funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih uvede u celokupan sistem obrazovanja i vaspitanja u našoj zemlji.

Bio je veliki izazov uključiti se u obrazovanje odraslih ljudi koji dolaze sa različitim životnim pričama, ali koji imaju nešto zajedničko – a to je da su nevidljivi u svojim problemima, a vrlo vidljivi su kao problem društva. To su osobe od 15 do 59 godina starosti, muškarci koji moraju da obezbede egzistenciju mnogočlanoj porodici, žene sa 3,4,5 do 9 dece, braća i sestre, supružnici, roditelji i deca, snahe i svekrve.

Ja kao andragog sam prva osoba sa kojom imaju kontakt u školi, tu sam da im dam sve informacije o mogućnostima završavanja FOOO, da ih motivišem da istraju kad se pojave prepreke, da im pomognem da prevaziđu teškoće u učenju, da ostvare svoja građanska prava... Pratim ih od upisa do završnog ispita i dodele svedočanstva, ali sa većinom ostajem u kontaktu i po završetku školovanja. Volim da radim sa njima jer su, pored svih teškoća i problema sa kojima žive, uporni i dolaze na nastavu. Imaju veliko poverenje u mene i često traže savet za svoje probleme i dileme. I ne samo to, vole sa mnom da podele i lepe vesti – kada dobiju dete, unuča, kad uspeju da izvade ličnu kartu, zaposle se, naprave kuću.

Kad je reč o nastavnom programu baziramo se na funkcionalnom znanju – primećujući svakodnevno da su oni najviše motivisani baš za učenje sadržaja koja mogu da primene u svakodnevnom životu i u različitim situacijama.

Stvaramo pozitivno okruženje za učenje gde mogu bar na trenutak da zaborave svoju tešku situaciju i da u klupama proživljavaju detinjstvo kakvo nisu imali. Strpljivo razmenjujemo pozitivna i negativna zapažanja i pružamo individualnu podršku.

Omogućavamo da kroz obrazovanje razviju lične, profesionalne i socijalne kompetencije koje su im neophodne da ostvare svoje lične potencijale, da rade i žive kvalitetnijim životom.

Podstičemo njihovu svest o sopstvenoj odgovornosti u donošenju odluka i mogućnost samostalnog usmeravanja. Mlađima pomažemo da se pravilno profesionalno orijentišu, nastave školovanje i da shvate da im stečeno znanje i diploma uvećavaju šanse da pronađu zaposlenje.

Svakodnevni deo mog posla su i posete naseljima u kojima porodice polaznika žive. U početku neobično i potresno iskustvo kasnije je postalo uobičajen doživljaj. Naši polaznici uglavnom dolaze iz Zemun Polja, naselja Grmeč, Marija Bursać, Tošin bunar, Bački Ilovik, Dr Ivan Ribar, i to su mesta koja obilazim.

Prva poseta naselju Grmeč je bila kao ulazak u neki nestvarni svet. Naselje je „niklo“ 1999. godine kada su stanovnici ovog naselja proterani sa Kosova i Metohije. Našli su prostor pored napuštene fabrike „Ratko Mitrović“, i tu sagradili kućice, barake, skloništa prema svojim mogućnostima i sposobnostima. Kuće imaju po jednu ili dve prostorije, česmu ispred, a struju „uzimaju“ sa bandera. Nalazi se u blizini autoputa, ali tako je zaklonjeno da se ne vidi ni sa jedne strane. Sklonili su se od tuđih pogleda iz straha da ne budu oterani i odatle.

Najviše polaznika nam dolazi iz Zemun Polje. Uglavnom i sva deca iz tog naselja idu ili u obližnje ili u našu školu. Veoma mali broj dece starije od 7 godina nije upisano u neku školu. Na osnovu fotografija ovog naselja koje su moje kolege prikupile prethodnih godina i na osnovu mojih obilazaka protekle četiri godine, uočljivo je da je celo naselje slika rada, izgradnje i napretka, a to je zato jer se svest stanovništva ovog naselja polako ali vidljivo menja, pre svega kroz obrazovanje i zaposlenje.

Problemi sa kojima se susrećem u radu su, ujedno, i izazovi za pronalaženje najefikasnijih modela njihovog prevazilaženja, a to je – kako motivisati redovnost ili istrajnost polaznika kada se pojave prepreke kao što su: strah roditelja ženskog deteta od „otmice“ i sa tim povezanog straha od napuštanja sopstvenog okruženja, rano stupanje u brak, nerazumevanje okoline, osuđivanja jer nisu zaposleni, slabo poznavanja srpskog jezika, podređen položaj žene u porodici i njena vezanost za kuću. Tu su još i zdravstvene teškoće, problemi oko prevoza, nemaština u svakom obliku.

Izuzetno me raduje kada kod mojih učenika vidim napredak u učenju i ponašanju, kada im pomognem da završe neki kurs posle koga se zaposle, kada ih obilazim u naseljima i primetim da su unapredili životno okruženje. Znam da su shvatili da je obrazovanje prvi korak ka lepšem životu i prevazilaženju predrasuda i stereotipa vezanih za njih. To je i za mene podsticaj da sa svakom novom generacijom radim još upornije i maksimalno im se posvetim kako bismo malim koracima obrazovanja napravili velike promene u kvalitetu njihovih života, a dalekosežno uticali i na bolje društvo za sve nas.

*Biljana Zekanović,
Andragog u OŠ „Branko Pešić“*

Poštovane kolegice i kolege,

Kako bismo dodatno doprineli unapređenju informisanosti članova i stručnom radu u oblasti obrazovanja odraslih, očekujemo vaše predloge, sugestije, ideje, stručne komentare, prikaze rezultata vaših aktivnosti...

Pozivamo vas da svojim priložima za Bilten DAS doprinesete širenju informacija o aktivnostima andragoga.

Društvo andragoga Srbije
Čika Ljubina 18-20
www.andragog.org